

ZENON OSTROWSKI

ur. 1949; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	Lublin, PRL, drukarnia Intrograf, forma drukarska, maszyny drukarskie

Forma drukarska

Forma drukarska, taka typograficzna, składała się z wielu elementów. Pierwszy element tworzył zecer, to znaczy takie pojedyncze czcionki, jakieś linie, tworzył z tego jakąś stronę. Ta strona była albo jako pojedyncza strona drukowana na maszynie, albo jako wielokrotność tych stron, więc było ich dużo. Musiałem to sformować w jakąś taką kolumnę do druku. To było później obłożone tak zwanym materiałem uzupełniającym, później do tego się dodawało kliny, które trzeba było poskręcać, żeby ta forma nie ruszyła się po prostu. To było ogromnie ciężkie, wszystko ołów i trochę stali. Niewiele tej stali, ale w większości ołów. Maszyny były wolne, były brudne, znaczy czyściliśmy te maszyny, tylko trzeba było je smarować bardzo często. [Na przykład] maszyna, na której bardzo krótko zresztą pracowałem, jej w tej chwili nie ma na Żmigrodzie, była tak zwana maszyna kieratowa, z napędem kieratowym. Napęd kieratowy polegał na tym, że, jakby to powiedzieć, pod formą, tym stołem formującym, było takie ogromne koło zębate. Na tym kole pracowało drugie koło – małe – które było napędzane korbą, dużą oczywiście korbą. Tak napędzany był ten wózek formowy właśnie. Później to już robiło się trochę inaczej, zębatki były stojące i na tym sobie ten wózek jeździł. Więc ta kieratowa maszyna była takim historycznym wynalazkiem, bo ja później nie widziałem takiej maszyny nigdzie. Ona gdzieś tam została zezłomowana. Na jej miejsce stoi maszyna właśnie w tej chwili na Żmigrodzie i na tej maszynie też pracowałem. Duża maszyna płaska. Wszystkie maszyny wtedy produkcji były niemieckiej praktycznie. Niemcy od wieków, już pewnie od Gutenberga, zajmowali się jednak tym słowem takim drukowanym. Zresztą do tej pory dużo jest maszyn niemieckich. Japończycy robią dużo, ale ta precyzja niemiecka jednak już była od dawna znana.

Data i miejsce nagrania	2008-05-05, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"